

Az orbánizmus exportálása Szlovéniába

Barátom, Janša

Orbán Viktor komolyan támogatja a szlovén szélsőjobboldal vezérét, Janez Janšát. A magyar adófizetők százmilliói és a NER kulcsfigurái is Janša rendelkezésére állnak, aki még az idén visszakerülhet a hatalomba. A furcsa pénzmozgások miatt a helyi ügyészség már vizsgálódik.

■ Orbán Viktor 2010 után folytatott politikájával fokozatosan elveszítette a főáramú európai politikusok bizalmát, így új szövetségek után kellett néznie. Az egyik ilyen, kevésbé reklámozott, de annál szorosabb baráti kapcsolat a szlovén Janez Janšához fűzi a magyar miniszterelnököt (*Janšáról készült portrénkat lásd: A lövészárkok hegymászója, Magyar Narancs, 2017. június 1.*). A szélsőjobboldali pártvezért nemcsak több száz millió forinttal segítette ki Orbán, de tapasztalataival a honi kormánypropaganda agytrösztje is Janša és az általa vezetett Szlovén Demokrata Párt (Slovenska Demokratska Stranka, SDS) rendelkezésére áll.

Az SDS az Európai Parlamentben éppúgy a Néppárt (EPP) frakciójának tagja, mint a Fidesz, és az EPP szoros kapcsolatban áll az amerikai Nemzetközi Republikánus Intézettel (International Republican Institute, IRI). Az IRI hivatalosan független, demokratikus értékeket terjesztő intézet, azonban vezetői és tanácsadói a Republikánus Párthoz kötődnek, ennek megfelelően jellemzően jobboldali, konzerva-

tív pártokat támogatnak. Az SDS már 2007-ben kapott kommunikációs és negatív kampánnyal kapcsolatos képzéseket az IRI-től, később pedig maga Orbán Viktor beszélt arról, hogy 2010-es győzelme előtt őt is segítette az intézet. Az IRI szerepére jellemző, hogy a *Why and how we won (Miért és hogyan nyertünk)* című, a 2000-es éveket bemutató kiadványában részletesen elemzi, miként tudott az SDS 2004-ben, a Fidesz pedig 2010-ben kormányra kerülni. De a két pártot nem csak ez köti össze.

Az, hogy a Fidesz és az SDS segíti egymást, 2011-ben derült ki először, amikor a magyar kormány az új médiatörvény miatt nemzetközi össztilt alá került. Ekkor Milan Zver, az SDS európai parlamenti képviselője az *Origón* keresztül azt üzent Orbánnak, hogy „legyen erős, mint miniszterelnök”. Egy évvel később viszont a frissen kormányra került Janšának volt szüksége segítségre, ami nem is váratott magára. 2012 novemberében országsszerte tüntettek Szlovéniában Janša kormánya ellen, miután a korrupcióellenes bizottság bebizonyí-

totta, hogy a szlovén miniszterelnök jóval többet költött, mint amennyit a bevallott jövedelme alapján megengedhetett volna magának. Ekkor érkezett Orbán Viktor Ljubljanába, személyesen Janša meghívására. A két miniszterelnök kölcsönösen kifejezte egymás iránti barátságát, és hosszasan méltatták egymást. Noha Janša 2013 márciusára belebukott a korrupciós botrányokba (és emiatt börtönbe is került), a két politikus azóta is rendszeresen találkozik, akár évente többször is. Orbán felbukkant az SDS székházában, nemegyszer vett részt Janšával közös munkaebéden, sőt a magyar miniszterelnök az SDS 2017-es maribori kongresszusán beszédet is mondott. Janša itt „ajándékként” átadta Orbánnak saját, *Lövészárkok* című könyvének magyar fordítását, amelyet így dedikált: „Legkedvesebb barátomnak, Orbán Viktornak, tisztelettel”. Pedig a könyv valójában Orbán ajándéka volt Janšának, azt ugyanis a Terror Háza alá tartozó, Schmidt Mária vezette Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásért Közalapítvány adta ki. A kötetet, amelyben Janša saját értelmezésében ismerteti Szlovénia 90-es évekbeli történelmét, angolból fordították magyarra (és nem szlovénból), és a kiadás 5,3 millió forintjába került a magyar adófizetőknek. Janša a *Magyar Hírlapnak* ekkor egyenesen arról beszélt, hogy Orbán a jövőnkét meghatározó, Európáért folytatott harc központi alakja.

Pénz, paripa, fegyver

A két politikus kapcsolata azonban nem merül ki abban, hogy kölcsönösen kiállnak egymásért a nyilvánosság előtt. Orbán két tanácsadója, Habony Árpád és a több republikánus elnöknek is dolgozó Arthur J. Finkelstein 2015 tavaszán alapított közös tanácsadó céget Londonban. (Finkelstein tavalyi halála után Habony vette át a vállalkozást.) A Danube Business Consulting (DBC) több jobboldali, kelet-közép-európai pártnak is dolgozik, arról pedig a 444 írta, hogy ezek között ott van Janša SDS-e is. A DBC profilja nem korlátozódik az egyszerű tanácsadásra, hanem teljes politikai, kommunikációs és médiatervet is készítenek a megrendelőknek. Feltehetően nem ingyen, hiszen a szlovén törvények határozottan tiltják, hogy egy párt ilyen jellegű támogatást ajándékba kapjon. Azt, hogy Habony és Orbán komolyan segíti Janšát, több későbbi fejlemény is alátámasztja.

Az SDS tagjai és szimpatizánsai 2015 nyarán elindították az ország egyik első hírcsatornáját, a Nova24TV-t, nyilvánvaló politikai célból. A csatornán alig van reklám, cserébe az új szlovén szélsőjobboldal egyik fontos médiuma lett. Egyik központi témája a menekültválság és a migránsok jelentette fenyegetés bemutatása – jellemzően álhírek formájában –, valamint gyakran jelennek meg tudósítások

Orbán Viktorról is, aki ezekben Európa védelmezőjeként tűnik fel. A csatornát működtető NTV24.si részvénytársaság 2016 végére komoly anyagi gondokkal küzdött: működése első évében 722 ezer euró (mintegy 225 millió forint) veszteséget halmozott fel. 2017 tavaszán azonban érkezett a segítség: három, Habony Árpádhoz köthető magyar médiacég összesen 800 ezer eurós (250 millió forint) tőkeemelését hajtott végre az NTV24-ben; erről itt-hon először, szlovén híradások alapján az *Átlátszó* számolt be. A Modern Media Group (MMG), a Ripost Média és a Ridikül Magazin ezzel nemcsak a csődtől mentette meg Janša csatornáját, de egyaránt 15 százalékos tulajdonosok is lettek a társaságban. A három társaság hivatalosan egymástól független: az MMG (a *Lokál* és a 888 kiadója) Habony Árpád és Győri Tibor cége, a Ripost (az azonos című bulvárlap és Tv2-s bulvárhíradó, a *Faktor* és a *Hello!* magazin kiadója) Schatz Péter és Ómolnár Miklós tulajdonában áll, a Ridikül (a havi-lap és a Duna Tv-s műsor készítője) pedig Halkó Gabriella nevében van. Schatz szerepére még visszatérünk, Halkó Gabrielláról meg annyit érdemes tudni, hogy jelenleg a Tv2 gazdasági és stratégiai igazgatója, és az ő neve volt kiírva arra az elhíresült Szerb utcai lakásra, amelyet évekig használt Habony Árpád (lásd: Belvárosi históriák, *Magyar Narancs*, 2014. május 22.).

A szlovén médiatörvény értelmében, ha egy társaság tulajdonrészre egy médiacégben meghaladja a 25 százalékot, a kulturális minisztériumnak alapos vizsgálatot kell lefolytatnia. Ilyenkor azt firtatják, hogy a befektető nem szere-e túlzott befolyást a szlovén médiapiacra, és ellenőrzik a befektető médiatervét, valamint a befektetett összeg eredetét is. A három cég bevonásával ezt a vizsgálatot sikerült elkerülni. A befektetést minden bizonnyal engedélyezték volna (hiszen szóba sem jöhet a túlzott piaci koncentráció), de így a könyveket sem kellett bemutatni. Pedig a pénz eredete különösen érdekes. Magyarországon hiába folynak ugyanis állami hirdetéseken keresztül közpénzmilliárdok a kormányközeli médiacégekhez (az MMG 2016-os bevétele 2 milliárd, a Riposté 1 milliárd, a Ridikülé 226 millió forint volt, és a Kantar Média számításai szerint Habony cégéhez tavaly már 3,4 milliárd forintnyi állami hirdetés került), a 800 ezer eurót nem ezek a társaságok fizették be. Ahogy arról cikkünk egyik szerzője nyáron a szlovén *Mladina* című hetilapban beszámolt, a magyar nagyvállalkozó, Varga Károly sétált be egy maribori bankfiókba, és fizette ki a 250 milliónyi összeget, majd adott le egy nyilatkozatot, hogy a befizetést az MMG, a Ripost és a Ridikül cégek nevében hajtotta végre. Vargának hivatalosan semmi köze sincs sem a médiához, sem a fenti cégekhez, ám itthon nem ismeretlen. A tiszakécskei vállalkozó a *napi.hu* listája

szerint 39 milliárd forintos vagyonával a 22. leggazdagabb magyar, Mészáros Lőrinc és Szijj László közvetlen üzlettársa. Vagyona is a velük közös, többnyire közbeszerzésekből élő építőipari cégekből (Duna Aszfalt, Hódút, Magyar Vakond, CLH, Szőke Tisza stb.) származik, de besegít akkor is, ha egy-egy társaságot a felcsúti polgármester nem vehet közvetlenül a nevére (lásd: Az ellopott Balaton, *Magyar Narancs*, 2017. február 8.).

De nem ez volt az egyetlen magyar média-bevásárlás Szlovéniában. Ahogy arról a nyáron a *magyarnarancs.hu*-n beszámoltunk, a Ripost megvásárolta a Nova Obzorja cég, a *Demokracija* című hetilap kiadójának felét. A *Demokracija* az SDS pártlapja 1999 óta, a kiadó 44 százaléka közvetlen párttulajdonban van, a

legyen. Schatz amúgy 630 ezer eurót (196 millió forint) fizetett a kiadó 51,8 százalékáért, amit szintén nehéz gazdaságilag megmagyarázni. A Nova Obzorja 4 százaléknyi részvény-csomagjáért az SDS egyik tagja, Dejan Kaloh 1519 eurót fizetett 2011-ben, ennek alapján akkor mindössze 38 ezer eurót ért a cég. Azóta viszont 30 százalékkal estek a társaság bevételei. De a beruházás itt nem áll meg. A szlovén állami televízióban maga Janša beszélt arról, hogy a többségi tulajdonos – Schatz Péter – megvásárolná az SDS 44 százalékos tulajdonrészét is a kiadóban, de erre „számvetési okokból” csak 2019-ben kerülhet sor, azaz csak jövőre lesz rá elegendő forrás. A *Demokracija* becsléseink szerint 2–4 ezer példányban értékesíthetik: a kiadó a veszteséges 2015

Foto: MTI/Minisztériumi Sajtóiroda/Szecsódi Balázs

DIÉTÁS MUNKAEBÉD

többségi tulajdonos pedig az SDS egyik alapítója, a ma már Ausztráliában élő 90 éves Dušan Sava Lajovic volt, egészen tavalyig – az ő tulajdonrészét vette meg a Ripost. A lapunk birtokába került dokumentumok szerint a vevő valójában a szlovén bejegyzésű Ripost Založništvo d.o.o. (Ripost Kiadó Kft.), amelynek tulajdonosa és egyetlen képviselője Schatz Péter. A helyi cég létrehozására nem csupán azért volt szükség, hogy ne legyen gond a hatósági vizsgálattal, de Schatz további szlovéniai terjeszkedését is előrevetíti. A Nova Obzorja felvásárlásának lebonyolításához sem Schatz, sem Lajovic nem utazott Szlovéniába. Schatz az eladó egyik fiát bízta meg az üzlet lebonyolításával, míg az Ausztráliában élő férfi nevében a másik fia írt alá. Az iratok szerint a két fél között az érdemi közvetítést maga Janez Janša végezte, aki alá is írt egy papírt, miszerint az SDS lemond elővásárlási jogáról, és hozzájárul ahhoz, hogy a tulajdonos a Schatz birtokolta szlovén Ripost cég

után 2016-ban mindössze 2157 euró nyereséget (670 ezer forint) termelt. A társaságnak annyira nem volt pénze, hogy az utóbbi években Janša többször is arra kérte híveit, anyagi-lag is támogassák a *Demokracija*-t.

A magyar befektetők kinti kapcsolattartója tehát egyértelműen Schatz Péter, aki amellelt, hogy céget alapított Szlovéniában, és tulajdonosa lett egy kinti televízió és lapkiadónak, bekerült a Nova24TV felügyelőbizottságába is. Már csak múltja miatt is feltételezhető, hogy Schatz szerepe több a pusztán pénzügyi segítőnél. Az idén 53 éves Schatz médiás pályafutását a 90-es években a Danubius Rádióval kezdte. Kereskedelmi igazgatóként ő felelt az akkoriban hatalmas közönség- és üzleti sikernek számító Road Show-kért. Schatz szervezte a szponzorokat a koncertekhez, amelyek a csúcson százmillió nagyságrendű profitot hoztak a rádióknak. 2006-ban az MTV üzleti és termékfejlesztési igazgatója lett: itt is főleg azal foglalkozott, hogy piaci forrásokat szerez-

zen, és összerakja egy-egy új produkció anyagi hátterét. Egyik forrásunk úgy jellemezte, hogy „normális srácnak ismertem meg, voltak sztorijai, de nem csúnyák. Sütögette a saját pccsenyjét, de akkoriban az MTV-nél mindenki hazavitt egy kicsit a közösből”. Schatz a nagy váltásokat túlélve csak 2012-ben távozott a közmédiától, ezután egy darabig nem is foglalkozott médiával, de megalapította például a magánrepülők bérbeadásával foglalkozó, háromgépes flottával rendelkező Flow Aviationt. Ismerőit is meglepte, hogy 2015 végén Ómolnár Miklós oldalán tulajdonosként bukkant fel annál a kormányzócsó *Ripost*-nál, amely a hazai propagandabulvár legalját képviseli. Kérdéseinket szerettük volna Schatz Péternek is feltenni. Amikor telefonon utolértük, és a szlovén befektetések felől érdeklődtünk, először nevetni kezdett, majd arra kért, írásban küldjük el neki kérdéseinket. E-mailünkre választ nem kaptunk, és első hívásunk óta a telefont sem veszi fel. Megkeresésünkre az MMG és a Ridikül sem reagált.

Ismerős módszerek

A külföldi befektetés nem csak itthon keltett feltűnést. „A szlovén piac nagyon kicsi, és a hirdetési piac nálunk is nagyon lecsökkent az utóbbi években. Új tévécsatornát vagy újságokat létrehozni, amelyek csak egy szűk rétegnek szólnak, minden gazdasági racionalitást nélkülöz. Nagyon nehéz nem politikai motivációt sejteni a magyar beruházások mögött” – mondta a *Narancs*-nak Marko Milosavljević, a ljubljanei egyetem újságírás tanszékének professzora. Szerinte a politikai motiváció azért is egyértelmű, mert Janša sok szempontból közel áll Orbánhoz. A magyar miniszterelnököt nagyon tisztelik az SDS-ben, és a párthoz kötődő médiában rendszeresen dicsérően nyilatkoznak róla. Ráadásul hamarosan választások lesznek Szlovéniában is. „A pártok közül egyedül az SDS-nek van saját médiája, amit a közösségi oldalakkal kiegészítve nagyon tudatosan használ” – mondta Milosavljević. Amikor arról kérdeztük a professzort, szerinte elképzelhető-e, hogy a pénzen kívül másfajta segítség is érkezik Magyarországról, egyértelmű igen volt a válasz. „Orbánnak nagyon sok tapasztalata van azzal kapcsolatban, hogy miként lehet a médiát hatékonyan felhasználni a politikai célok eléréséhez. Ezt a tapasztalatot a régióban most más pártok is használják, nem csak Szlovéniában.” Noha az SDS alapvetően a saját szavazóihoz szól a tévén és újságjain keresztül, van, amikor üzenetei szélesebb közönséghez is eljutnak. „Sokszor előfordul, hogy megjelenik egy történet az egyik újságban, nem igazolt, névtelen forrásokra hivatkozva, amit aztán átvesz a többi, SDS-hez köthető oldal. Ezek már az SDS narratíváját

tükrözve kerülnek át a főáramú médiába, a hivatkozás pedig az lesz, hogy »több lap információi alapján«, és onnantól az emberek már objektív hírként tekintenek rájuk. Ezek a témák az SDS-nek jók vagy ellenfeleknek rosszak” – vázolt fel Milosavljević egy Magyarországon már jól ismert forgatókönyvet, hozzátevé, hogy szerinte pont a közbeszéd ilyen jellegű tematizálása a pártmédiá elsődleges célja. Az orbáni politika más módon is beszivárog Szlovéniába: a jobboldali média két éve vette elő a Szlovéniában korábban gyakorlatilag ismeretlen Soros Györgyöt, aki az a „spekuláns”, aki minden olyan tevékenységet finanszíroz, ami ellen az SDS fel kíván lépni.

Csak tavaly 1,43 millió euró, majdnem 445 millió forint érkezett tehát Orbán Viktor közvetlen környezetéből a szlovén szélsőjobboldal pártmédiájához, és a pénzt egyből használni is kezdték. A Nova Obzorja elindította a *Skandal24* című színes heti bulvárlapot, amelyben – a párt üzenetei mellett a hagyományos celebhírek is helyet kapnak. A *Skandal24* szerzőiről semmit nem tudni, mert a cikkek név nélkül vagy csak keresztnévvel jelennek meg. Maga a *Ripost* is érkezik Szlovéniába: a Nova24TV-n rendszeresen fut egy reklámspot, amely a magyar *Ripost* újság címlapjával hirdeti, hogy jön a *Ripost News*.

A terjeszkedés Szlovéniában is hamar elérte a helyi médiát, tavaly gyors egymásutánban 13 különböző régiós honlap indult (áprilisban 8 nap alatt 8 újságot jegyeztek be), lefedve az egész országot. A lapok papíron teljesen függetlenek egymástól, hiszen mindegyik mögött más cég áll. A *Dnevnik* című lap azonban utánajárt, és arra bukkant, hogy mindegyik kiadó mögött olyan tulajdonos áll, aki valahogy kapcsolódik az SDS-hez: párttagok, korábbi önkormányzati képviselők és polgármesterjelöltek, vagy éppen politikusok családtagjai. A lapnak nyilatkozó szerkesztők tagadták, hogy bármi közük lenne a többi regionális laphoz, pedig az oldalak valójában alig különböznek egymástól. Hasonló a megjelenésük, írásaik mind az SDS kedvenc témáiról, a migráció veszélyeiről vagy a baloldali politikusok lejáratásáról szólnak, és az összes új portál átveszi a Nova24TV híreit is.

Ezek a fejlemények kicsit a 2008-as szlovéniai választások előtti időszakra emlékeztetnek, amikor a semmiből hirtelen elindult két, nagy példányszámban terjesztett ingyenes napilap. Az újságok pár hónapig jelentek csak meg, az SDS pedig tagadta, hogy köze lett volna a kiadványokhoz, amelyek nyilvánvaló kampánycélokat szolgáltak. Majdnem pont az játszódott le tehát, mint a 2006-os választások előtt a Fideszszel és a *Magyar Vizsla* nevű kiadvánnyal.

A Magyarországról érkező pénzből az SDS-hez is komoly összegek kerültek, és erre nem

csupán a hirtelen felbukkant, függetlennek beállított új honlapok indulása a bizonyíték. Két szabálytalannak tűnő pártfinanszírozási ügyben a hatóságok is nyomoznak, erről részben szlovén hírek alapján a *24.hu* már beszámolt. Tavaly decemberben derült ki, hogy az SDS 450 ezer euró (mintegy 140 millió forint) hitelt kapott a 32 éves bosznia-hercegovinai Dijana Đudićtól. A hitelmegállapodást maga Janša írta alá, a kölcsön biztosítéka pedig az SDS-nek a Nova Obzorjában lévő 44 százalékos tulajdonrésze volt – vagyis az a részvénytársaság, amelyet Schatz Péter a jövőben meg kíván vásárolni. Dijana Đudić egyik barátja és üzlettársa az adótanácsadó Rok Snežič, aki résztulajdonos a Nova24TV-ben, és Janša cellatársa volt akkor, amikor a politikus korrupciós vádak miatt rövid időre börtönbe került 2014-ben. A felek állításával szemben kiderült, hogy Snežič az utóbbi időben mind Janšával, mind Đudić-tal tartotta a kapcsolatot.

Az egyik probléma az, hogy a 450 ezer euró meghaladja a törvényben meghatározott azon összeghatárt, amennyit magánszemély egy pártnak kölcsönadhat. Janša ugyanakkor vitatja a törvény ilyen értelmzését, szerinte minden szabályosan történt, és azt állítja, hogy ennek ellenére az SDS már visszafizette az összeget, kamatostul. Azt, hogy ez valóban megtörtént-e, és ha igen, milyen számlára, nem tudni. A számlának azért van jelentősége, mert arról sincsenek információk, hogy a rejtélyes bosnyák nőnek honnan volt ennyi pénze – az elterjedt feltételezés az, hogy ez valójában annak a 630 ezer eurónak a része, amelyet Schatz fizetett ki a 93 éves Lajovicnak a lapkiadóért. Dijana Đudić ellen rendőrségi nyomozás indult pénzmosás miatt, üzlettársát, Dragan Đurićot pedig már az Interpol is körözi. A nő ugyanis nem csak az SDS-nek adott kölcsön nagyobb összegeket. Đudić tavaly összesen 1,6 millió eurónyi (majdnem 500 millió forint) hitelt nyújtott három helyinek Szlovéniában, ennek nagyobb részét készpénzben adta át ügyfeleinek. A bosnyák hatóságok szerint Đudić és Snežič boszniai cégeinek biztos nem volt ekkora nyeresége, ráadásul a nő nevén nemcsak Boszniában, de Magyarországon is voltak vagy vannak bankszámlák, melyeket felhasználhatott a pénzmosásnak tűnő ügyletekhez. Đudić magyar bankszámlájára legalább 50 ezer euró érkezett nem sokkal azelőtt, mielőtt hitelt adott volna az SDS-nek, arról pedig maga Janša beszélt az állami televíziónak, hogy a „magyarok (a párt tulajdonos-társai a kiadványban – a szerk.) segítettek a hitel-ügylet lebonyolításában”.

Idén év elején aztán az is kiderült, hogy a Nova Obzorja nemcsak a 450 ezer eurós hitelügyletben működött közre, de 2017 augusztusában közvetlenül 60 ezer euró (mintegy 19 millió forint) hitelt adott az SDS-nek. Csak

hogy a szlovén törvények értelmében párt ki zárólag pénztéztéztől vagy természetes személytől vehet fel hitelt, a kiadó pedig nem tartozik egyik kategóriába sem. A párt ugyan elismerte, hogy aláírták a hitelmegállapodást, és egy éven belül törlesztik is a teljes összeget a *Demokracija* kiadójának, de szerintük minden teljesen törvényesen történt.

A hatóságok azonban mindkét esetben úgy látják, az SDS megszegte a szabályokat: a közjegyzői kamara, a számvevőszéki bíróság és a speciális államügyészség is vizsgálja a pártfinanszírozási botrányt, és ha beigazolódik a pénzmosás gyanúja, büntetőeljárás is indul az ügyben.

Janša nyerhet

Azt, hogy az SDS pártfinanszírozási botrányának milyen hatása lesz az ide szlovéniai választásokra, nehéz megmondani. A botrány ki pattanása után csökkenni kezdett Janša pártjának népszerűsége, de Miro Cerar miniszterelnök múlt heti váratlan lemondása felkavarhatja az állóvizet. Cerar lemondásának közvetlen oka az volt, hogy a szlovén alkotmánybíróság megsemmisítette egy tavaly szeptemberi népszavazás eredményét. A referendum arról

szólt, hogy kibővítsék-e a Divača és Koper közötti 27 kilométeres vasúti szakaszt. (Az 1 milliárd eurós projektből Magyarországnak is jutott volna mintegy 200 millió eurónyi rész.) A népszavazáson a bővítés melletti voksok voltak többségben, ám az alkotmánybíróság arra való hivatkozással semmisítette meg az eredményt, hogy a kormány közpénzből csak a szavazók pártatlan informálására költethet – márpedig a Cerar-kabinet 90 ezer euróból (mintegy 30 millió forint) egy, a bővítés szükségessége mellett érvelő honlapot hozott létre. Az alkotmánybíróság egy nyugdíjas férfi kezdeményezésére kezdett a referendummal foglalkozni, akinek azért sikerült a szükséges aláírásokat összegyűjteni ehhez, mert az SDS teljes szervezetével és médiájával mögé állt. A miniszterelnök távozását felgyorsította, hogy pár hónappal a választások előtt a közszolgálati és az egészségügyi dolgozók általános sztrájkot terveztek, és Cerar koalíciós partnerei is egyre inkább ellenzékiént kezdtek viselkedni.

A legfrissebb – még Cerar lemondása előtt készült – felmérések szerint a legnépszerűbb, 19,2 százalékkal, Marjan Šarec pártja (a kamniki polgármester a semmiből tűnt fel a tavalyi elnökválasztás idején), az SDS a második legnépszerűbb párt 14,1 százalékkal. Őket követik

a Szociáldemokraták (SD) 13,4 százalékkal, a lemondott Cerar liberális pártja (SMC, 5,9 százalék), a kereszténydemokrata NSI (5,5 százalék), a Levica (baloldal, 4,9 százalék), a DeSUS (nyugdíjasok pártja, 3,2 százalék) és az SLS (Szlovén Néppárt, 2,5 százalék). Míg pár hónappal ezelőtt minden parlamenti párt úgy nyilatkozott, hogy Janšával annak szélsőséges nézetei miatt soha nem lépnének koalícióra, addig a helyzet mára jelentősen változott. A Janšával való együttműködéstől Šarec nem határolódott el, a második legnépszerűbb jobboldali párt, az NSI elnöke – elődjével ellentétben – pedig kifejezetten nyitott egy esetleges koalíciókötésre. Cerar lemondása miatt az eredetileg június elejére kitűzött választásokat egy-két héttel előbbre hozhatják, és Szlovéniában, nem csupán a baloldalon tartanak attól, hogy Janša egy koalíció élén visszatérhet a hatalomba, azaz az ország „urbanizálódhat”.

Borut Mekina
Keller-Alánt Ákos
(Ljubljana–Budapest)

A cikk megjelenését a Journalismfund.eu támogatta.

Lázár János és a batidai vadászkastély

Így alakult

Újabb információkhoz jutottunk a kastélyról, amelyet Lázár János és családja Hódmezővásárhely melletti földjei ölelnek körbe. Beszéltünk egy olyan cég vezetőjével, amely részt vett az építkezésben, és az is kiderült, hogy Lázárék a földjeiket bekerítve elzártak egy önkormányzati tulajdonban lévő utat.

■ „Még a messziről, a Budapestről hozott kérés és az erdélyi ács is úgy tudta, hogy nem Kulik Jenőnek épül a kastély, ahol nemcsak a vadászatok után érezhetik jól magukat a nagyurak, de nagyon komoly, lótenyésztéssel kapcsolatos laborok is lesznek, vagy már vannak” – beszélt nekünk egy Csongrád megyei kis faluban egy középkorú férfi, aki a batidai kastély építésén segédmunkásként dolgozott 2016 nyarán. Ez az a kastély, amely nem lehet telje-

sen ismeretlen Lázár János Miniszterelnökséget vezető miniszter számára.

A munkással január végén beszéltünk, a témában született első cikkünk (lásd: *Az otthon melege, Magyar Narancs, 2017. december 21.*) megjelenése után, de még azelőtt, hogy a magyarnarancs.hu-n egy drónvideón is bemutatuk volna, milyen impozáns a Hódmezővásárhely melletti tanyavilágba épített vadászház és környezete. A munkás olyan cégneveket emlí-

tett, amelyek szerint részt vettek az építkezés valamely fázisában, és olyan embereket nevezett meg, akik közreműködhetek a munkálatokban. Ekkor még hitelt érdemlően nem tudtuk bizonyítani a hallott információkat, de a légi felvételeket bemutató cikkünk után többen is jelentkeztek szerkesztőségünknel, illetve helyi forrásainktól is újabb információkat kaptunk, így aztán sikerült néhány újabb érdekes részletet megtudni a szerényen csak *Nagyréti Vendégháznak* elnevezett épületkomplexumról.

Bevásároltak

A kastéllyal a *Délmagyarország* cikke után 2016-ban először az *Átlátszó* foglalkozott, a portál arról írt, hogy építik az ingatlant, amelynek a tulajdonosa az a Kulik Jenő ügyvéd, aki közel állhat Lázár Jánoshoz. Korábban együtt is dolgoztak a hódmezővásárhelyi polgármesteri hivatalban, majd a Lázár vezette Miniszterelnökség is leszerződött az ügyvéddel. A közben elkészült impozáns kastélyról a *Narancs* kiderítette, hogy az épületeknek helyt adó, valamivel több mint 3 ezer négyzetméteres telekre csak Lázár János édesanyjának a földjén keresztül lehet eljutni. Ezt a földterületet Lázár Jánosné egy nappal azután vásárolta, hogy Kulik birtokába került az az ingatlan,